

ÅRSBERETNING FOR FISKERIETS ARBEJDSMILJØRÅD

8. februar 2012

**Bestyrelsens sammensætning i Fiskeriets Arbejdsmiljøråd
pr. 1. januar 2012**

Formand

Karsten Kristensen

Forhandlingssekretær for 3F Transportgruppen i København

Næstformand

Carl Jesper Hermansen

Formand for Skagen Fiskeriforening

Christian Rune Petersen

Parts fisker

Jan Nicolai Hansen

Formand for Hanstholm Fiskeriforening

Henning Madsen

Landsklubformand for 3F fiskernes landsklub

Jesper Juul Larsen

Formand for Sydvestjysk Fiskeriforening

Gustav Øglend

Formand for Pelagisk Fiskeriforening i Hirtshals

Leif Pinderup

Formand for 3F Vest i Lemvig

Beretning 2011

Bestyrelsens sammensætning har været uændret siden 2010, og der blev over året afholdt 4 bestyrelsesmøder samt et årsmøde med direktionen i Søfartsstyrelsen.

Året 2011 har på mange områder været et spændende år for Fiskeriets Arbejdsmiljøråd. Vi har blandt andet afsluttet vores stabilitetsprojekt, som har været en af de store opgaver, vi løbende har arbejdet med de seneste to år.

I 2011 udgav vi også sikkerhedsguiden for minder fartøjer.

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd udarbejdede i 2011 en pjece med en række gode råd specielt til ejere af fartøjer, der lejlighedsvis anvendes til industrifiskeri.

Vi har gennem 2011 oplevet en stigende interesse fra vore nabolande i forhold til, hvordan vi gør tingene i Danmark, hvilket vi selvfølgelig er meget stolte af.

I 2011 trådte nye regler i kraft, som betød, at fartøjer under 15 meter pp skal have et fornyelsessyn hvert 5. år. Dette udløste en stor efterspørgsel på rådgivning inden fartøjerne skulle synes.

Vi har ligeledes assisteret ved forskellige projekter, hvor der har været behov for en arbejdsmiljøvurdering. Eksempelvis i forbindelse med et ozonprojekt, som blev afviklet i samarbejde mellem Gemba Seafood og Sydvestjysk Fiskeriforening.

Projektets formål var at afprøve mulighederne for anvendelse af ozonbehandlet vand/is i det danske fiskeri. Fiskeriets Arbejdsmiljøråd blev i første omgang bedt om at udarbejde en arbejdsmiljøvurdering på risiciene i forbindelse med anvendelsen af ozongeneratorer i de medvirkende fartøjer.

Havnesikkerhedsudvalgene

Sikkerhedsudvalgene har i 2011 afholdt fire møder i hvert af de tre udvalgsområder samt sikkerhedsudvalgsmøder med de større pelagiske trawlere/notfartøjer efter behov. Arbejdet i udvalgene har som tidligere år været præget af klare holdninger og stor faglig ekspertise i alle de opgaver, de har været stillet overfor. Det gælder både i forbindelse med de projekter, der har været afviklet over året og det løbende sikkerhedsarbejde i udvalgene.

Over året har udvalgene gennemgået 40 anmeldelser af arbejdsulykker fra 2011, hvilket er 13 anmeldelser færre end i 2010. Udvalgene har, efter analyse af de enkelte ulykker, udarbejdet forebyggelsesforslag til 13 af ulykkerne. Forslagene er sendt til de pågældende redere som et led i forebyggelsesstrategien.

Derudover har udvalgene gennemgået 2 søulykkesrapporter og kommenteret dem i de tilfælde, hvor udvalgene har kunnet bidrage med forslag, som kunne forebygge lignende ulykker i fremtiden.

Det er med stor tilfredshed, at vi igen i 2011 ser et væsentligt fald i antallet af ulykker. Dette bekræfter os endnu engang i, at vi har valgt den rigtige strategi i sikkerhedsarbejdet, og at det nytter noget. Vi har sammen med erhvervet fundet melodien, og nu gælder det om at holde takten. Der er ingen, der mere kan være i tvivl om, at vi har med et erhverv at gøre, som tager deres arbejdsmiljø og sikkerhed alvorligt, og det er vigtigt, at vi sammen med erhvervet og havnesikkerhedsudvalgene fortsætter med at udvikle sikkerhedskulturen.

Arbejdsmiljøtjenesten

Arbejdsmiljøtjenestens webbaserede APV system er nu et meget brugt og anerkendt værktøj ombord i fartøjerne i forbindelse med sikkerhedsarbejdet.

Ud over udarbejdelse af arbejdspladsvurdering og styring af skibets medicinkiste, er det, med 2 nye moduler, blevet muligt at registrere og holde styr på besætningens certifikater/beviser og eventuelle udløbsdatoer på disse. Det er nu også muligt at registrere og få en oversigt over synsterminer og udstyr med eftersynsdato eller udskiftningsdato, og som en ekstra service genererer systemet automatisk en mail, når der er 30 dage tilbage, med påmindelse om at man skal være opmærksom på, at det pågældende udstyr, syn, eller certifikater snart har udløb.

I de 2 nye moduler vises eventuelle udløbsdatoer med farveindikering, så man meget hurtigt får et overblik. I forbindelse med indtastningen tilpasses oversigterne til den enkelte bruger. Dette gør systemet anvendeligt til både små og store fartøjer, og det er anvendeligt uanset, om der er en eller flere besætningsmedlemmer ombord, eller om der er lidt eller meget udstyr, der skal holdes styr på. Systemet er meget brugervenligt, og ved hvert modul er der en udførlig vejledning.

Kort sagt kan man ved 4 klik i systemet få et overblik over skibets APV, indholdet i medicinkisten, besætningens kvalifikationer og det udstyr, der er ombord.

Der er nu ca. 400 fartøjer som benytter systemet. Systemet anvendes også på Skipperskolen og Fiskeriuddannelsen i forbindelse med undervisningen på arbejdsmiljømodulet.

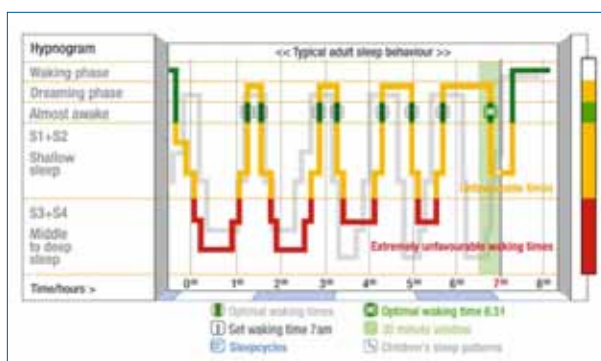

Arbejds miljøseminar

På det tilbagevendende arbejdsmiljøseminar, som i 2011 blev afholdt på Hotel Lyngheden i Grindsted, deltog sikkerhedsrepræsentanter fra havnesikkerhedsudvalgene sammen med andre inviterede gæster.

Ved dette års seminar havde vi fokus på nedenstående emner.

- Søfartsstyrelsens nye sikkerhedspakke samt orientering om øvrige nyheder for fiskerierhvervet v/Søren Enemark, Søfartsstyrelsen.
- Den nye struktur i opklaringsenheden og en opsamling på de seneste udsendte Ulykkesrapporter v/Svend Karstensen, Søfartsstyrelsen.
- Undersøgelse af fiskernes risikoopfattelse v/Sisse Grøn, CMSS.
- Hvorfor er det vigtigt, at man får den rigtige kost? v/Esben Windfeld Lund, Fiskeriskolen EUC Nordvest.
- Hvad er konsekvenserne af mangel på hvile/søvn? v/Anker Jensen, Arbejdsmedicinsk Afdeling, Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg.
- Nutidens propeller og dyse design i forhold til trækraft, støj og vibrationer v/Henrik Marinussen, MAN Diesel & Turbo.
- Stabilitetsprojektet. Orientering om processen fra filmoptagelser og til færdig DVD v/Jes Petersen, Primeview.
- Opsamling på stabilitetsspørgsmål fra filmen v/Ole Christensen, OC Consult, Hvide Sande.
- Sædvanen tro - HSU-møde og evaluering.

Bundgarnsseminar

Den årlige temadag for bundgarnsfiskere blev afholdt i Karrebæksminde.

Her var som altid stort fremmøde af engagerede bundgarnsfiskere, som brænder for deres erhverv og traditionelle fiskeriform. Desuden deltog indbudte gæster og oplægsholdere.

Følgende emner var på dagsordenen:

- Orientering vedr. projektet "Afprøvning af nødpejlesendere" v/Erik Pedersen, Fiskeriets Arbejds miljøråd.
- Status på projektet "Stabilitetsundersøgelser af fiskefartøjer" v/Karsten Korsgaard, Fiskeriets Arbejds miljøråd.
- Præsentation af ISO 9650-1 A flåder og nødudstyr v/Peter Mikkelsen, Hellers.
- Orientering vedr. mærkning og øvrige nyheder v/Lasse Aufeldt fra Fiskeridirektoratet.
- Orientering vedr. symaskine v/Bjarne Larsen.
- Orientering fra Bundgarnsudvalget v/Niels Erik Jensen.

Undervisning

I 2011 har vi på Fiskeriskolen i Thyborøn undervist på 13 søsikkerhedskurser og medvirket på 5 arbejdsmiljøprojekter på grundforløbet. Derudover har vi været censor på alle Fiskeskipper 3/Kystskipperuddannelser på Skagen Skipperskole.

Stabilitetsprojekt/Stabilitetsundersøgelse af fiskefartøjer

I en temaundersøgelse fra Søfartsstyrelsens Opklaringsenhed fremgår det, at mindst 8 fiskere har mistet livet i forbindelse med en række kæntringer og forlis med fiskefartøjer i kategorien 0 – 15 meter i perioden 2003 – 2007. Da flere af forlisene var forårsaget af skibenes manglende stabilitet, ønskede formandskabet i Fiskeriets Arbejdsmiljøråd, at der blev igangsat et projekt om fiskeskibes stabilitet, der kunne bidrage til forebyggelse af lignede ulykker.

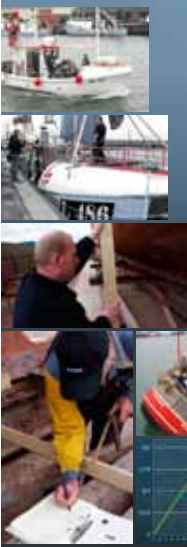
Det var Fiskeriets Arbejdsmiljøråds erfaring, at det kunne være svært for den enkelte fiskeskipper at forstå de evt. stabilitetsberegninger, der var på fartøjet, og at det ligeledes kunne være svært at skelne imellem væsentlige og mindre ombygninger på skibet i forhold til stabilitetspåvirkninger.

Informationsmaterialet, der skulle udarbejdes i projektet, skulle derfor indeholde oplysninger, der kunne give læseren en forståelse af grundprincipperne i stabilitet og stabilitetsberegninger, og det skulle indeholde en guide til tolkning af skibets stabilitetsberegninger. Desuden skulle materialet være oplysende om, hvordan stabiliteten kan ændre sig under fiskeri eller i forbindelse med omrigning til andet fiskeri og i særdeleshed i forbindelse med ombygning eller andre ændringer på skibet, der kan have indflydelse på stabiliteten. Materialet skulle endvidere være en vejledning til, hvordan stabiliteten kan forbedres på skibene.

Til filmen blev der udvalgt 2 fartøjer af de 12, der deltog i projektet. Udvælgelsen blev foretaget ud fra, at disse fartøjer var repræsentative for fartøjskategorien 0 – 15 meter, og af fartøjerne på disse fartøjer var villige til at stille op foran et kamera.

Ud over optagelserne og redigering af filmen, blev der udarbejdet henholdsvis en illustrativ og informativ label til Dvd'en og til coveret. Filmen er blevet produceret i 5000 eksemplarer.

Indholdet i det skriftlige materiale er udarbejdet efter tanker og ideer fra Fiskeriets Arbejdsmiljøråd. Udarbejdelsen af det skriftlige materiale er foregået i et tæt samarbejde mellem Ole Christensen

PÅ RET KØL

Stabilitetssvigt kan bl.a. opstå som følge af, at skibet løbende er blevet ombygget, således at flere små ændringer pludselig har fået en stor betydning for stabiliteten. Det kan også skyldes ændringer i fiskerimønster eller fiskeri i et andet farvand, hvor de ydre påvirkninger er anderledes.

Det er derfor vigtigt, at fiskeskipperen har et godt kendskab til sit skibs stabilitet - og han har en stor forståelse for, hvordan stabiliteten kan ændre sig under fiskeri eller i forbindelse med omrigning til andet fiskeri og i særdeleshed i forbindelse med ombygning eller andre ændringer på skibet.

Denne film og det tilhørende skriftlige materiale i "Stabilitetsskappen" har til formål, at give den enkelte fisker et større kendskab til og forståelse for, hvad stabilitet er og samtidig styrke besætningsens bevidsthed om vigtigheden af, at man til enhver tid har en god stabilitet på skibet i sit daglige arbejde.

DVD

Produceret for
FISKERIETS ARBEJDSMILJØRÅD
 af PrimeView

Den Europæiske Fiskerifond
 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
 Projektet er finansieret af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og EU

PÅ RET KØL

DVD

PÅ RET KØL - hvordan du sikrer stabiliteten på dit fiskefartøj

Hvordan du sikrer stabiliteten på dit fiskefartøj

DVD

(OC Consult, Hvide Sande) og personalet ved Fiskeriets Arbejdsmiljøråd. Materialet er forsøgt skrevet i et forståeligt sprog og med næsten 100 nytegnede illustrationer, der belyser grundprincipperne i stabilitet og stabilitetsberegninger samt en guide til forståelse og tolkning af fartøjets stabilitetsberegninger. Stabilitetsproblematikkerne belyses i form af cases med eksempler på både stabilitetsforbedrende og stabilitetsforringende forandringer.

Stabilitetsguiden henvender sig først og fremmest til den enkelte fartøjsejer og hans eventuelle besætning, men den kan også give servicevirksomheder, der udfører arbejde ombord, et kendskab til og forståelse for, hvad stabilitet er og styrke bevidstheden om vigtigheden af, at fartøjerne til enhver tid har en god stabilitet. Materialet kan også i vid udstrækning anvendes i forbindelse med stabilitetsundervisning på maritime uddannelsesinstitutioner.

Stabilitetspakken med DVD og stabilitetsguide er blevet tilsendt 1507 fartøjsejere i kategorien 0 – 15 meter, og den kan læses eller downloades på rådets hjemmeside.

Rapporten, som er udarbejdet i forbindelse med projektet, kan rekvireres ved henvendelse til Fiskeriets Arbejdsmiljøråd.

Fiskerimesse og temadage om stabilitet

I forbindelse med stabilitetsprojektet har der været afholdt en række temadage rundt omkring i havnene. Startskuddet til disse temadage blev gennemført på DanFish messen i Aalborg, hvor der på Fiskeriets Arbejdsmiljøråds stand var opstillet et stort kar fyldt med vand. Fiskeriets Arbejdsmiljøråd gennemførte, i de 3 dage messen varede, en række demonstrationer med en skibsmodel i det store vandkar, hvor fokus var et målrettet tema med forskellige stabilitetspåvirkninger på skibet. Skibsingeniør Ole Christensen (OC Consult) var med på standen til at forestå modelforsøgene og svare på teknisk/faglige stabilitetsspørgsmål. Der var rigtig god søgning til standen, og der blev stillet mange spørgsmål angående fiskeskibes stabilitet.

Generelt var Fiskeriets Arbejdsmiljøråds stand på messen meget velbesøgt, og der var livlig aktivitet med mange spørgsmål om alt, hvad der rører sig på arbejdsmiljø og sikkerhedsområdet. Både i forbindelse med Danfish og i det daglige kan vi tydeligt mærke, at der er en stadig stigende efterspørgsel på rådgivning og vejledning, hvilket for os er en indikator for, at sikkerhedskulturen gradvist udvikler sig i erhvervet.

Fokus på sikkerhed i mindre fartøjer

I 2011 udarbejdede vi en sikkerhedsguide, som primært henvender sig til fiskere, der anvender mindre fartøjer og joller til udøvelse af deres fiskeri, og som oftest sejler alene.

Materialet indeholder blandt andet en oversigt over lovkrav, der er gældende for fartøjer i denne kategori.

Men først og fremmest er den tænkt som en samlet oversigt med oplysninger om farer og risici, der kan være i forbindelse med sejlads og brug af disse fartøjer. Vi har sat fokus på, hvordan ulykker kan forebygges bl.a. ved hjælp af det udstyr, der er til at sikre fartøjet og ikke mindst sig selv.

Ud over sikkerheden lægger vi også vægt på alarmeringsmulighederne herunder brug af VHF og PLB.

Samtidig indeholder materialet en beskrivelse af det beredskab, der er etableret og står klar til at rykke ud, når der kommer en nødmelding fra havet.

Ligeledes indeholder den sidste del af materialet en nødguide for mindre fartøjer med gode råd, hvis en nødsituation skulle opstå.

Formålet med materialet er, at det skal bidrage til at højne specielt den personlige sikkerhed ombord samt vise en række af de muligheder, der er for at skabe en tryk og sikker sejlads, så dødsulykker og andre ulykker på og med disse fartøjer reduceres.

Materialet er blevet meget positivt modtaget i erhvervet, og vi har derudover fået henvendelser fra en række foreninger og brugergrupper af det rekreative maritime miljø, som har downloadet sikkerhedsguiden og anvender den flittigt på deres hjemmesider m.m.

Søfartsstyrelsen

Også 2011 bød på et godt og konstruktivt samarbejde med Søfartsstyrelsen.

Vi har i årets løb samarbejdet om kampagner og informationsmaterialer, og Søfartsstyrelsen har været en del af styregruppen bag stabilitetsprojektet.

Gennem en plads i Fiskeskibsudvalget har vi samarbejdet om en styrkelse af arbejdsmiljøet og sikkerheden i fiskerierhvervet.

Der har i 2011 været en del indflagningsopgaver, hvor vi har haft et godt og tæt samarbejde, som har resulteret i, at opgaverne blev løst uden problemer.

I lighed med tidligere år har vi haft en lang række opgaver i forbindelse med ombygninger og nybygninger samt motorudskiftninger, hvor vi har rådgivet om støjdæmpning, indretning og arbejdsmiljø, og vi kan konstatere, at det hører til sjældenhederne, at man i dag søsætter nogen af førnævnte projekter, uden at man har drøftet mulighederne for at forbedre arbejdsmiljøet og sikkerheden, eller har det med på tegnebrættet, hvis der er tale om en nybygning.

I alle sager har vi haft en god og saglig dialog med Søfartsstyrelsens inspektører, som har været gode sparringspartnere, hvis der har opstået uventede problemer, der skulle løses.

Søværnets Operative Kommando

I 2010 har vi deltaget i møder i den Operative Kontaktgruppe for Søredningstjenesten. Her har vi kunnet udveksle erfaringer og viden om redningstjenesten og hele netværket omkring søredningen og få vigtige informationer og viden til brug for rådets forebyggelsesarbejde.

Arbejde uden for fiskerierhvervet

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd har også i 2011 udført konsulentopgaver uden for fiskerierhvervet. Flere af opgaverne har været i samarbejde med Søfartens Arbejdsmiljøråd og har været opgaver for deres medlemmer.

Derudover har det været værfter og rederier, som har købt konsulentbistand i forbindelse med støjdæmpning og støjmåling.

Opgaverne uden for fiskerierhvervet har medvirket positivt til, at vi har kunnet holde stigningen i bidraget på et beskedent niveau.

Afslutning

Fiskeriets Arbejdsmiljøråd har i 2011 gennemført og afsluttet projekter, som vil bidrage til en styrkelse af sikkerheden og arbejdsmiljøet i fiskerierhvervet.

Vi behøver blot at kigge på ulykkesstatistikken for at se, at det går den rigtige vej, og det gør det ikke mindst, fordi erhvervet selv gør en kæmpe indsats for at få bedre og mere sikre forhold ombord. Gennem henvendelserne fra vore nabolande er vi også i år blevet bekræftet i, at vi er nået rigtig langt, og at vi har en sikkerhedskultur på fartøjerne, hvor arbejdsopgaverne drøftes af skipper og besætning sammen og i fællesskab udarbejdes procedurer for de opgaver, som udgør en særlig risiko, eller opgaverne fjernes, hvis det er muligt. APV'en er et godt værktøj i denne proces.

Sammen med erhvervet har vi en opgave i forhold til at reducere de ulykker, som desværre stadig sker. En ulykke eller en nedslidning er én for meget, det kan der ikke herske nogen tvivl om, og selvom vi er nået langt, kan vi sammen gøre det endnu bedre. De vigtigste aktører er fiskerne, og de har vist, at de vil have godt arbejdsmiljø og sikkerhed. Det er vejen frem.

Auktionsgade 1b
6700 Esbjerg
Tel: +45 75 18 05 66
post@f-a.dk
Fax: +45 75 18 05 75
www.f-a.dk

